

Mark- och miljööverdomstolen

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och
associationsrätt

**Remiss av betänkandet Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister
(SOU 2024:7)**

Justitiedepartementets dnr Ju2024/00175

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, har granskat förslaget utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta och vill mot den bakgrunden yttra följande.

Förslaget till bestämmelse om överklagande i 4 kap. 3 § lag om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation

Enligt förslaget ska 12 § lagen (2000:224) om fastighetsregister (FRL), som reglerar överklaganden av beslut som lantmäterimyndigheten meddelat med stöd av FRL, ersättas med bestämmelsen i 4 kap. 3 § i den nya lagen om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation. Paragrafen ges en ny lydelse. I övervägandena anges att den nya lydelsen är en följd av att regleringen kring fastighetsregistret struktureras om. Vidare uttalas att ändringen innebär ett tydliggörande och att det inte är fråga om någon ändring i sak jämfört med vilka beslut som överklagas enligt nuvarande bestämmelse i 12 § FRL, se avsnitt 13.14.2 och 14.13.3 samt författningskommentaren. (I övervägandena hänvisas till 11 § FRL. Den paragraf som avses torde istället vara 12 § FRL.) Mark- och miljööverdomstolen vill framhålla att den föreslagna ändringen förefaller innebära att 12 § FRL, som bl.a. reglerar hur man överklagar lantmäterimyndighetens beslut i ärenden om registrering i fastighetsregistret, inte får någon motsvarighet i förslaget.

I fastighetsregistret registreras beslut och åtgärder i förrättningar enligt fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149) och ledningsrättslagen (1973:1144), se 19 kap. 1-3 § fastighetsbildningslagen, 34 § anläggningslagen och 32 § ledningsrättslagen. Ärenden om att föra in eller ta bort uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del handläggs av lantmäterimyndigheten, se 19 kap. 6 § fastighetsbildningslagen. Beslut om att föra in eller ta bort uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del har i praxis bedömts utgöra sådana beslut som får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, se MÖD 2018:2 och Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 28 april 2023 i mål nr F 2962-22 (överklagat).

Mot ovanstående bakgrund bör förslaget innefatta en redogörelse för i vilken ordning beslut om att föra in eller ta bort uppgifter i fastighetsregistret ska få överklagas framöver. Redogörelsen bör även innefatta konsekvenserna av den tänkta ordningen. Mark- och miljööverdomstolen vill i detta avseende framhålla att domstolen, med hänsyn till anknytningen till de mål som handläggs enligt lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, förordar en ordning där besluten i ärenden om registrering i fastighetsregistret överklagas till mark- och miljödomstol, istället för till allmän förvaltningsdomstol.

Förslaget att låta Lantmäteriet utreda frågan om registrering av innehavare av ledningsrätt

Betänkandet föreslår att Lantmäteriet ges i uppdrag att utreda ett förslag om registrering i fastighetsregistret av innehavare av ledningsrätt. Mark- och miljööverdomstolen har inget att invända mot förslaget till utredningsuppdrag. I betänkandet anges att ett beslut om registrering av den som är ledningsrättshavare skulle kunna överklagas och att det lämpligen skulle ske i samma ordning som gäller för beslut om själva ledningsrätten, det vill säga till mark- och miljödomstol, se avsnitt 16.3.3. Mark- och miljööverdomstolen vill uppmärksamma att en sådan ordning skulle avvika från vad som i praxis bedömts gälla i fråga om hur beslut i ärenden om registrering i fastighetsregistret får överklagas. Som anförts ovan överklagas sådana beslut till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 12 § FRL. Mark- och miljööverdomstolen

instämmer emellertid i utredningens synpunkt att överklagande av beslut om registrering av innehavare av ledningsrätt bör ske till mark- och miljödomstol.

Förslaget till bestämmelse i 1 kap. 1 § andra stycket lag om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation

Enligt den nuvarande bestämmelsen i 1 § FRL ska fastighetsregistret ge offentlighet åt den information som ingår i registret. I förslaget till 1 kap. 1 § andra stycket lag om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation anges att lagens bestämmelser syftar till att ge offentlighet åt fastighetsinformation för att fullborda fastighetsbildningsåtgärder och tillförsäkra och upprätthålla fastighetsägares, nyttjanderättshavares och tredje mans legala rättigheter som rör fast egendom samt tillgodose samhällets behov av fastighetsinformation i elektronisk form.

Med anledning av den föreslagna lydelsen vill Mark- och miljööverdomstolen framhålla att det inte är själva offentliggörandet av informationen i fastighetsregistret som ger rättsverkan åt fastighetsbildningsåtgärder eller åt fastighetsägares, nyttjanderättshavares eller tredje mans rättigheter i fast egendom. Det är registreringen av en fastighetsbildningsåtgärd eller en rättighet i fastighetsregistret som ger rättsverkan och den rättsverkan följer av bestämmelser i annan lagstiftning, bl.a. jordabalken och fastighetsbildningslagen. Domstolen förordar därför att den nya syftesbestämmelsen i 1 kap. 1 § andra stycket lag om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation ges en lydelse som begränsar sig till att ange syftet med bestämmelserna i den lagen.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Hanna Blomberg samt tekniska rådet Carina Nordström. Föredragande har varit Ylva Svensson.

Fredrik Ludwigs

Ylva Svensson